

Wijkkrant
Spijker
kwartier

Jaargang 40. Nummer 100. December 2016

In alle vezels een verbintenis.

**40 JAAR IN DE
BUURT**

EEN NIEUWE WEG

**SPIJKERBEROEMDE
TEKENAARS**

STEVKO BUSCH

**RUBRIEK
WOORDSLAG**

**GELOOF IN HET
SPIJKERKWARTIER!**

SPECIALE EDITIE VAN DE WIJK- KRANT SPIJKERKWARTIER

Beste mede-wijkbewoners en andere lezers van de Wijkkrant Spijkerkwartier,

Na ongeveer een half jaar ligt de volgende uitgave van de Wijkkrant bij jullie op de mat. Door een conflict tussen de vorige redactie en de Spijkerbrigade, heeft een deel van die redactie hun bijdrage aan de krant gestopt. Omdat bij verreweg de meeste wijkbewoners grote waardering voor de krant bestaat, heeft een vernieuwde groep betrokken redactieleden het voortbestaan van de krant ter hand genomen. Het is een Speciale Editie geworden, omdat de laatste krant nummer 99 was en de krant dit jaar ook nog eens 40 (!) jaar bestaat. Drie redenen om een mooi kleurrijk exemplaar te maken.

Naast de terugblik op 40 jaar Wijkkrant Spijkerkwartier besteden we aandacht aan markante wijkbewoners door middel van interviews en geven we een start aan (nieuwe) rubrieken. Deze redactie wil vooral duidelijk maken, dat er voldoende interessante en verschillende mensen, onderwerpen en thema's in onze wijk zijn, die de moeite van het 'verhalen' waard zijn. Vrijstaat Thialf zal gelukkig niet ontbreken! Wij willen samen met de website Mijnspijkerkwartier.nl en de bijbehorende Facebook en Twitter pagina's een sterk platform vormen voor nieuws, agenda, achtergrond informatie en uitwisseling van gedachten en ervaringen in en vanuit de wijk. De Wijkkrant zal zich daarbij vooral met achtergrond en

verdieping van onderwerpen en vaste rubrieken bezighouden. De website zal meer de agenda en het snellere nieuws voor haar rekening nemen, naast archieffunctie voor onze geschreven geschiedenis van de wijk. Soms zullen artikelen op beide media elkaar aanvullen. De Wijkkrant wil de spreekbuis vormen voor alle actieve groepen bewoners en ondernemers, die over hun activiteiten en ervaringen graag vertellen. Deze verhalen zijn vaak enthousiasmerend en geven andere wijkbewoners de gelegenheid om op ideeën te komen en mogelijk zelf iets ter hand te nemen, samen met burens of gelijkgestemde mensen uit de wijk. De Wijkkrant stelt zich ook beschikbaar voor informatie over ontwikkelingen bij de gemeente, die met onze wijk te maken hebben. Een groep ambtenaren, het Team Leefomgeving, zal in een nauwer contact met ons beslissingen gaan nemen over wijk aangelegenheden. Om mee te kunnen praten over onze wijk, zullen we eerst goed geïnformeerd moeten

zijn. In volgende edities zullen we daar aandacht aan besteden. Dit is in algemene zin waar we in de komende uitgaven naar toe willen werken. Eerst hebben we ons bezig gehouden met het uitbrengen van dit speciale nummer. Wij hebben er met plezier aan gewerkt en denken dat er 'muziek' in zit. Graag horen of lezen we reacties. Daarvoor kan het email-adres op de achterkant van de krant worden gebruikt. Wees van harte uitgenodigd te reageren en een bijdrage aan de krant, de website en de wijk te leveren door suggesties of zelf mee te schrijven. De namen van de redactieleden staan achterop, maar mede namens José, Mirjam, Trudi, Foeke, Rick, René en Peter, wens ik iedereen veel leesplezier en fijne feestdagen!

Rudolf Beijerman, eindredacteur ad interim.

40 JAAR WIJKKRANT SPIJKERKWARTIER

Afgelopen maart was het veertig jaar geleden dat het eerste nummer van deze wijkkrant Spijkerkwartier verscheen. Door het dit jaar tijdelijk niet verschijnen van de wijkkrant was er nog niet eerder de mogelijkheid om daar bij stil te staan. Op de valreep van het jaar kunnen wij in dit nummer daar gelukkig toch nog aandacht aan schenken.

Voor de oorsprong van de wijkkrant gaan we terug naar de oprichting van de Werkgroep Spijkerkwartier, in 1975 begonnen door een aantal bewoners vanuit een diep gevoelde betrokkenheid bij de buurt waar zij woonden. Deze bewoners waren ernstig bezorgd over het proces van neergang en verloedering dat toen al een jaar of tien sluipend zijn weg zocht in het Spijkerkwartier.

Als hoofddoel formuleerde de

werkgroep het vergroten van de leefbaarheid in de wijk. Vanaf het begin was het duidelijk dat de acties die door de werkgroep ondernomen werden niet zouden aanslaan zolang er geen goede communicatie met de andere bewoners zou zijn. Er werd onder meer gedacht aan een muurkrant die op verschillende plaatsen in de buurt zou worden opgehangen. In Klarendal was er toen al een actieve werkgroep met een wijkkrant, dat moest ook in de Spijkerbuurt kunnen!

Begin maart 1976 verscheen de eerste wijkkrant, officieel orgaan van de Werkgroep Spijkerkwartier, in een oplage van 2.500 exemplaren huis aan huis verspreid.

Joep Mannaerts was destijds secre-

taris bij de werkgroep Spijkerkwartier en al snel bij de wijkkrant actief. Ik heb een ontmoeting met hem in de Lommerd. Joep komt oorspronkelijk uit Tilburg en woont vanaf 1970 in de wijk. Hij is in Arnhem beland als student van de Bosbouw en Cultuurtechnische school, destijds in de Schoolstraat. Toen hij daarna aan de slag kon bij Rijkswaterstaat in Arnhem is hij in de wijk gebleven, eerst in de Parkstraat, later in de Emmastraat. 'Er was een aantal mensen in de buurt die vonden dat er iets moest gebeuren in de wijk', vertelt Joep. 'In het najaar van 1974 verscheen er een rapport van de sociografische dienst voor de gemeente Arnhem over de toestand van het Spijkerkwartier en waar het heen moest. De gemeente had eigenlijk geen visie en geen idee.

Er waren allerhande ontwikkelingen die het woonklimaat er niet beter op maakten en daar moest iets aan gebeuren. Wij hadden behoefte om met de wijk te communiceren en daarvoor waren drie instrumenten beschikbaar: de wijkkrant, de vergaderingen van de werkgroep Spijkerkwartier iedere maandagavond (dit waren openbare bijeenkomsten) en een vaste locatie met een opbouwwerker.

Veel van onze ideeën zijn uit Klaarendal gekomen, want daar was de verrotting al eerder begonnen. Ze hadden daar een wijkwinkel, werkgroep, opbouwwerker en wijkkrant.

Een wijkkrant kostte geld en daarvoor zijn we naar de gemeente gestapt. Er was een breed gedragen gevoel in het college en de raad dat het in het Spijkerkwartier zo niet door kon gaan. Er zat geen lijn in de ruimtelijke ordening, iedereen deed maar zoals het uitkwam.

De prostitutie veroorzaakte veel overlast in de wijk. Er vertrokken bewoners en in de huizen die vrijkwamen kwamen vooral studenten.

Midden jaren zeventig was er het kabinet Den Uyl met Jan Schaefer op Volkshuisvesting. Er kwam toen geld naar de gemeente toe voor stadsherstel, de opbouwwerker, de wijkkrant en de Lommerd.

De krant verschijnt sindsdien zo'n zes keer per jaar en in de loop der

jaren zien we het formaat verschillende keren veranderen. In 1997 is de oorspronkelijke wijkkrant eigenlijk opgeheven om samen te gaan met de wijkkrant Spoorhoek, waarna de nummering en jaartelling opnieuw begon.

Feit is dat er nu ruim veertig jaar een wijkkrant in de Spijkerbuurt verschijnt. In 2001 werd het 25-jarig jubileum gevierd met een prachtig nummer en was er al veel veranderd. Waren het vroeger vooral berichten en aankondigingen van activiteiten, later met een

Joep Mannaerts bekijkt oude wijkkranten

dikker wordende krant, kwam er meer aandacht voor achtergronden, ondernemingen in de wijk, interviews met muzikanten, tekenaars, een kookrubriek, etc.

Voor Joep Mannaerts, die tot midden jaren tachtig in de redactie zat, hoeft dit laatste niet zo: 'Toen de centrale activiteit van actie en

activiteit verschoof naar beheer, heb ik het niet meer zo gevolgd. De achtergrondinformatie is niet zo mijn ding, toch lever ik nog losse bijdragen aan, help af en toe met bezorgen en heb ik alle nummers bewaard.

Wat mij betreft moeten we maar stoppen met de gedrukte wijkkrant en onze energie steken in de site Mijnspijkerkwartier.nl. Als de budgetten voor de wijk krimpen is het voor mij de vraag of je zowel een wijkkrant als een site in het Spijkerkwartier moet hebben.'

Ondanks deze niet zo opbeurende slotwoorden van Joep meent de redactie -ook door alle positieve reacties die binnenkomen- dat er anno 2016 genoeg animo in de wijk is voor een gedrukte wijkkrant, die bij iedereen op de deurmat valt.

Interview en tekst: Peter Weenink. (met informatie uit boek 'Onbetaalde liefde -25 jaar werkgroep Spijkerkwartier')

GELOOF IN HET SPIJKERKWARTIER!

Kerken zijn gezichtsbepalende gebouwen in hun omgeving, maar nog maar weinig mensen komen er binnen. Sinds begin jaren zeventig is het aantal actieve katholieke kerken in Arnhem van twaalf naar twee gegaan. Ook voor de meeste andere gezindten is deze tendens vergelijkbaar. Toch zijn er in onze wijk acht verschillende kerken en een islamitisch centrum. Wij nemen je graag mee die gebouwen in: wat is hun plek in de wijk, waar staan ze voor en wie komen daar? In deze nieuwe reeks gaan wij met hun voorgangers praten over diverse thema's, ook persoonlijke. We bijten het spits af met de lutherse

kerk. De huidige vestiging in de Spoorhoek is verkocht en wordt per april 2017 verlaten: in het Lutherjaar, precies 500 jaar nadat Luther in verzet kwam tegen de rooms-katholieke kerk. Een goede reden om als eerste met de lutherse dominee Klaas Touwen in gesprek te gaan. Hij zit vijftwintig jaar in het vak, is getrouwd en heeft vier studerende kinderen.

Wijken voor andere tijden

Hoe lang zitten jullie al hier?

'Sinds 1898, daarvoor zat onze kerk op de Korenmarkt (nu een club, 5th Avenue, red.). Ik houd van deze locatie, de intimiteit van dit prachtige huis versterkt

het bij elkaar zijn. Helaas gaan wij vanwege geldgebrek weg. Maar het kerkgebouw is bij de nieuwe eigenaar in goede handen; er komen een sfeervol hotel en goed restaurant in, biologisch en halal. Wij gaan samen met de aan ons verwante oud-katholieke parochie in de wijk Molenbeke. *Hoe denk je dat men in het Spijkerkwartier tegen de kerk aankijkt?* 'Daar heb ik geen idee van. Gevoelsmatig zijn wij meer verbonden met Klarendal. Door de drukke Van Muijwijkstraat lijkt het Spijkerkwartier een andere wijk. Ik woon zelf in Huissen.' *Wat zijn jullie contacten in de wijk?* 'Wij doen bijvoorbeeld mee met Wijken voor kunst en hebben

nauwe contacten met de Duif, onze overburen. Dat is de bed-bad-broodvoorziening voor daklozen. Daarnaast zit het Kruispunt, de stadshuiskamer van Arnhemse straatbewoners. Een goed centrum waar een collega van mij aan verbonden is.'

Buiten de lijnen kleuren

Komen er andere mensen bij jullie dan vroeger? 'We zijn nu ook de kerk geworden voor veel homoseksuele mensen. Ik behoor zelf tot een minderheid als hetero onder mijn twee kerkcollega's (lacht). Het aantal hetero- en gelijkgeslachtelijke huwelijken

Maar vooral komen mensen naar een kerkdienst om inspiratie en bezieling op te doen.' *In hoeverre zie je een gemeenschapsgevoel bij jouw leden?* 'Bij mensen die koffie blijven drinken na de dienst wat meer. Ik hoor van mensen dat ze hier warmte ervaren. Onze kerk heeft een regionale functie, dus veel mensen wonen niet dicht bij elkaar. *Ziet men elkaar buiten de kerk?* 'Sommigen door het Bachkoor, familiebanden of vriendschappen.'

Via een brug het eiland af

Hoe kijk je tegen de ontkerkelijkking aan? 'De kerk heeft zich teruggetrokken uit de samenleving.

samenleving teweeg te brengen.' *Kun je schetsen hoe het er in een dienst aan toe gaat?* 'Geloof is iets persoonlijks wat iedereen op zijn eigen manier beleeft. Bij de dienst gaat het er vooral om dat bronnen opengaan door stilte, muziek, gebed, zo'n oud boek, rituelen en samenzijn. Lichamelijk en geestelijk gevoed te worden.' *Je kan daar als buitenstaander gewoon aan deelnemen?* 'Ja, dat heb je zelf gezien vanmorgen (gelach). Sommigen komen alleen als het Bachkoor zingt.'

Laveren tussen twee werelden

In welk milieu ben jij opgegroeid?

'Ik kom uit een gelovig milieu, mijn ouders waren binnen-vaartschippers. Op mijn zesde ging ik van het kleine schip naar een kostgezin in Rotterdam om naar school te kunnen gaan. Mijn ouders bleven varen. Eens in de twee weken was ik bij hen aan boord. Ik kan mij herinneren dat wij daar een pick-up hadden. De platen met christelijke koren vond ik niets aan, maar er lag

dat wij sluiten is zo ongeveer gelijk aan elkaar. Hun kinderen worden bij ons gedoopt.' *Het viel mij op dat het publiek in de kerk nogal blank is.* 'Ja, dat is jammer. Ik ben altijd blij met kleur. Deze groep gaat echter vooral naar de migrantenkerken, die in Arnhem relatief de meeste kerkbezoekers trekken. De ontkerkelijkking zie je vooral onder autochtonen.' *Waarom denk je dat mensen lid zijn?* 'Deels kan dat zijn om ergens bij te horen. Een sociaal verband zoals er ook andere sociale verbanden zijn.

En als de kerk je niet tegemoet treedt kan ik mij goed voorstellen dat mensen denken: wat is dat voor middeleeuws gezelschap? Velen hebben afscheid genomen van de kerk omdat die toen indoctrinerend of intolerant was. Dat beeld blijft hangen, terwijl veel kerken intussen een ontwikkeling hebben doormaakt. De lutherse kerk stond altijd al voor tolerantie en verbinding. Ik probeer bruggen te slaan tussen kerken en mensen. Het doel is niet dat mensen lid worden bij ons maar om iets goeds in de

ook een singeltje dat mijn ouders bij de aankoop hadden gekregen: Mozart's Eine kleine Nachtmusik. Dat singeltje bewaar ik nog steeds op mijn studeerkamer. Dat was toen voor mij een venstertje naar een grotere wereld.' *Voel je je meer thuis in een kleine of grote wereld?* 'Ik heb beide nodig. Het werken op mijn studeerkamer voelt als de rustige wereld van Klaasje toen hij zes was. Maar het schip en zeker het milieu van toen waren mij te klein en soms te beklemmend. Kerkelijk behoorden mijn ouders

tot een kleine protestantse groepering die afwijzend tegenover de wetenschap stond en fundamentalistisch was. Dat paste absoluut niet bij mij. Ik had een honger naar kennis en cultuur.' *Wat bracht jou er toe om dominee te worden?* 'Naast alle puberdingen zag ik er op mijn vijftiende een opdracht in om iets met geloof te gaan doen. Ik ben theologie gaan studeren, met het idee om op maatschappelijk terrein iets te gaan doen. Ik heb een geweldige baan. Een prachtige combinatie van studie, muziek, filosoferen en veel mensen tegenkomen.' *Kun jij je werk goed met je gezin combineren?* 'Zolang het goed gaat in mijn gezin is het geen probleem, maar bij iets onverwachts kan het lastig zijn. Ik heb nog een tweede gemeente, een Hervormde in Angeren. Apart hebben beide gemeentes te weinig geld om een eigen voorganger te hebben. De zorg voor twee gemeenten is zwaarder, zeker door de verschillen tussen beiden. Niet iedereen heeft dat door. Maar het predikantschap is geen baan, het is een bestaan. Ik kijk nooit naar hoeveel uren ik maak.'

Heb je wel eens over jouw geloof getwijfeld? 'Geloof is een levenshouding. Daar hoort het woord twijfel niet zo bij. Eerder wanhoop (lacht), dat je ergens met je snufferd tegenaan loopt of omdat je jezelf tegenvalt.' *Wil je ter afronding nog wat kwijt?* 'Dat het een fijne ontmoeting was. Nu op naar mijn vrouw die me hier – dat eeuwige denken – stilzet (wijst lachend naar zijn hoofd). Ik ga koken voor de mensen met wie wij vandaag onze trouwdag vieren.'

Ga voor meer foto's en verdieping (o.a. over ex-gedetineerden, rol M/V, lutherse geschiedenis, biechten en Klaas' voorliefde voor poëzie) naar www.mijnspijkerkwartier.nl/groep/geloof-in-het-spijkerkwartier. Lees in één van de volgende edities over pastoor Gerben Zweers (t.-k.): 'een psychiater zei eens dat sinds er minder gebiecht wordt psychologen het veel drukker hebben'.

Tekst: Foeke Galema en Anita van Rootselaar. Foto's Renco Hatenoer.

Spoorwegstraat 8-10. Open (dienst): zondag 10.30 en kerstnacht 21.30.

BEWONERSOVERLEG SPIJKERBUURT & SPOORHOEK WEER BIJ ELKAAR

Op woensdag 16 november was er weer een avond van het Bewonersoverleg. Plaats van handeling voor deze bijeenkomst was De Lommerd – waar anders? Ruim 20 mensen kwamen af op deze avond, die gemiddeld drie keer per jaar gehouden wordt. Hoewel het gezellig is om oude en nieuwe mensen te ontmoeten, komen we toch vooral voor wat ons samenbindt: betrokkenheid bij onze eigen buurt. Wat staat er zo al op het programma? De onderwerpen variëren van openbare ruimte tot verkeer, van groen tot sociale activiteiten. Op 16 november was aan de orde: de wijkbegroting 2017. De Stuurgroep heeft een voorstel gemaakt om de beschikbare budgetten te verdelen over héél veel aandachtsgebieden. Dan kan het gaan over de Blauwe

Wijkeconomie, de Eigenwijze Wijk (die de Belevingskaart maakte – kent u 'm al?), Vrijstaat Thialf. Maar ook over de Groengroep (neem een kijkje in de nieuwe Vlindertuin die bewoners van Spoorhoek in overleg met ProRail langs de Spoordijk aangelegd hebben), Spijkerenergie, en ... over het nog vrije nieuwe Wijkhotel Spijkerbed. Veel initiatieven van enthousiaste bewonersgroepen, die allemaal graag een graantje meepikken uit de wijksubsidie. Hierna gaan de aanvragen nog door naar het Team Leefomgeving, en dan wordt de knoop doorgemaakt: wel of geen bekostiging vanuit het wijkfonds van de Gemeente Arnhem. Na de pauze zetten we de rondblik voort: waar willen we druk mee zijn, laten we dingen liggen? Juri-

dische zaken, bestuurlijke specialiteiten, de website (die nog wel wat meer hits kan gebruiken) en de exploitatie van *De Lommerd*. Toch een centrum dat zo'n 5-6 buurtactiviteiten per week herbergt en nadenken over een duurzaam gebruik waard is ... Als je alles wat er in wijkverband georganiseerd wordt, de revue laat passeren, raak je eigenlijk best wel onder de indruk. Ook zin om mee te denken en te doen met onze prachtige wijk? Houd de aankondigingen van het Bewonersoverleg en de werkgroepen in de gaten!

Dorothee Melse-van Dooren, wijkbewoner

Veertig jaar wijkbewoner

In relatie met de 100ste editie en de veertigste jaargang van deze wijkkrant willen we ook een actieve en voor de wijk bepalende bewoner eens in het zonnetje zetten. En: hoe was het vroeger, hoe zijn sommige zaken die we nu heel normaal vinden eigenlijk tot stand gekomen? We hebben rondgevraagd in de wijk. 'Als iemand veel weet en gedaan heeft voor de wijk, dan is hij het wel.' Voor dit jubileum-

nummer werd de naam Hans van den Brink als één van die actieve buurtbewoners veel genoemd. Een afspraak met hem was snel gemaakt en zo spraken wij elkaar in zijn huis aan de Prins Hendrikstraat waar hij met zijn vrouw vanaf 2003 woont. In vogelvlucht: sinds 1960 woont hij in Arnhem. Zijn eerste huis in deze wijk stond in de Spijkerstraat. Vanaf 1976 is hij buurtbewoner.

Vroeger

Hans is in 1952 geboren op Aruba en is toen hij acht jaar oud was

definitief in Nederland komen wonen. Hij is niet eerder meer terug geweest op dat tropische eiland dan op zijn zestigste. Pas toen vond hij de tijd rijp om, gewapend met een lijst van twaalf 'to do's', op zoek te gaan naar zijn herinneringen. Daar heeft hij zijn lagere school teruggevonden en zijn buurmeisje; 'die woonde nog op dezelfde plek!' Het kantoor van zijn vader was er nog, maar ook de stranden waar hij vroeger speelde en zwom. 'Een mooie reis terug naar een bijzondere kindertijd.'

Na de HBS heeft hij in de periode 1980-1984, Personeelswerk gestuurd aan de Horst in Driebergen.

Handen uit de mouwen

Hans: 'Na de Horst was er veel werkloosheid, het lukte me niet om werk te vinden. Ik ben toen huizen gaan verbouwen, ik kan veel zelf, en auto's gaan repareren. Ik raakte betrokken bij het wijkcomité dat het openlucht zwembad Thialf open wilde houden. Na de sluiting van Thialf in 1988 werd er door de gemeente aangestuurd op het opstarten van een bouwspeelplaats op die plek. Daarvoor werd een bouwspeelplaatsleider gezocht. Die moest voldoen aan drie criteria: in de wijk wonen, affiniteit hebben met kinderen en drie jaar in de WW lopen. Dat klopte precies en was op mijn lijf geschreven.'

'Wij deden alles zelf; voor een grote zomeractiviteit met als thema de Dino-tijd, ging ik koebotten halen bij het slachthuis. De schouderbladen van een koe werden in de gaarkeuken van de Saksen-Weimarkazerne helemaal uitgekookt. Die lieten we in de zon drogen en later speelden de kinderen er badminton en tennis mee; Flintstones stijl.

In de jaren negentig organiseerde ik, samen met het kinderwerk van de Lommerd o.a. met kinderwerkster Lies Vonk, kinderzomerkampen voor de 'bleekneusjes' uit de wijk. Met dertig kinderen in van die kleine punt tentjes konden we voor weinig geld een week op vakantie met ze. We hebben jaren, ook met andere kinderwerksters, steeds op dezelfde camping in het bos bij Heumen gekampeerd. Een keer wilden we iets anders en kwamen op een strandcamping bij Katwijk terecht. In een hittegolf. De kinderen konden overdag niet eens op het strand lopen zo heet was het. We hebben daarna toch maar weer voor het bos gekozen.'

Toen de wijk veranderde en er meer mensen kwamen met een beter gevulde portemonnee was er ook steeds minder behoefte aan de zomerkampen voor kinderen.

Naast de hoeren

'Jarenlang heb ik probleemloos naast de dames gewoond, de overlast kwam van alles wat er omheen hing: de pooiers, de dealers en de door de wijk rijdende mannen. De buurt was toen heel actief want er was een groot gezamenlijk belang de wijk beter leefbaar en bewoonbaar te maken.' Communicatie tussen de gemeente en de wijkbewoners verliep niet optimaal. Hij kan zich nog een inspraakavond op het gemeentehuis herinneren: 'De hele trap zat en stond vol met buurtbewoners, die stonden lijnrecht tegenover het voltallige college van B&W op een gegeven moment, en zijn toen met zijn allen opgestapt en weggegaan. Dat heeft nog breed in de pers gestaan. Uiteindelijk is er een stappenplan gemaakt: met palen in de weg zodat er niet meer

voortdurend rondgereden kon worden door de hoeren'lopers'. Na 24 uur mocht dat sowieso niet meer en de tippelzone is verplaatst. Actief als buurtbewoner en als vertegenwoordiger van 'zijn' Spijkerstraat en professioneel als ambtenaar betrokken bij het wijkplatform; dat ging prima samen omdat zowel de gemeente als Hans zelf goed in staat zijn gebleken zaken van elkaar te scheiden.

Ontmoetingen in het dorp Spijkerkwartier

'Vroeger kwam de buurt iedere dinsdag- en donderdagavond samen in café Hendrik in de Prins Hendrikstraat (waar nu Gavius zit). Dat was echt een ontmoetingsplek voor de buurtbewoners.' 'Er is jarenlang heel hard gewerkt om Thialf verder van de grond te krijgen. Mede dankzij Erik Vos van de vrijstaat Thialf is het vorig jaar gelukt om de brasserie Thialf te openen en ook de buitenschoolse opvang (BSO Thialf) bij de bouwspiegelplaats.' De panden worden van de gemeente gehuurd door de ondernemers die zich daar gevestigd hebben.

'Dat zou de nieuwe ontmoetingsplek moeten worden voor de wijk. Je ziet nu dat er goed de loop in zit, het zit er bijna altijd gezellig vol. Dat is goed voor de buurt. Je komt elkaar daar tegen, het versterkt elkaar en ook de samenhang in de buurt. Er kan nog zoveel meer gebruik worden gemaakt van de bouwspiegelplaats en het terrein ook door de buurtbewoners. Er liggen gratis tennisbanen bijvoorbeeld! We zoeken trouwens nog buurtbewoners die toezicht kunnen houden op zondagen en hand- en spandiensten kunnen verrichten zodat we ook op die dag open kunnen...'

Pensionado en het kindje

In 2017 wordt het Sportbedrijf verzelfstandigd. Eind 2018 volgt zijn pensionering als coördinator van vijf bouwspiegelplaatsen in Arnhem en van zijn huidige functie als Arbo- en bedrijfshulpverlener. Het had trouwens niet veel geschied of Hans was jaren geleden met een vriend in Portugal een horecabedrijf begonnen. Met een opgenomen jaar onbetaald verlof stond hij al op het vliegveld toen hij

van de eigenaar hoorde dat 'hun' pand en bedrijf even was doorverkocht aan iemand anders. 'Maar ik zit hier met mijn vrouw goed.' 'De wijk is heel ver: het parkeerbeleid is nog een 'dingetje' ook omdat er veel te weinig invalidenparkeerplaatsen zijn.' Hans lijdt nu aan een postpoliosyndroom aan zijn heup waardoor dat onderwerp ook voor hem belangrijk is. 'Een goede zaak zijn de acties voor behoud van de bomen in de stad en de wijk. Dit is belangrijk voor zuurstof en warmtebeheersing in de stad.' De communicatie

tussen wijk en de gemeente blijft zijn inziens nog steeds een punt van aandacht. Met zijn vrouw wil hij na zijn pensionering onder andere gaan reizen. 'We blijven hier en in dit huis -nu met traplift- in een geweldige wijk met leuke eettentjes en winkels. Stilzitten? Nee; ik wil gaan studeren aan de Open Universiteit, actief blijven in de gehandicaptenraad en als de bouwspiegelplaats Thialf opnieuw ingericht is in de komende jaren, kan ik het loslaten en overdragen aan anderen. Ik doe hierbij meteen een oproep voor meedenkers en nieuwe ideeën voor de herinrichting van de speelplaats! Ik wil het goed achterlaten tegen die tijd. Of misschien word ik straks zelf actief als vrijwilliger op Thialf: dát is toch mijn kindje!'

Tekst: Trudi Hendriks. Kleurenfoto: Rien Meijer. Zwart-wit foto: met dank aan Erik Vos.

EEN NIEUWE WEG

Op het terras voor zijn restaurant zwaaien de passanten naar Jeroen van Werven, de kok en eigenaar van Look. Nog wel.

‘Na vijf jaar vechten tegen de crisis staat Look nu te koop. Dat klinkt raar, want het gaat nu eindelijk beter. Maar toen het slecht ging, weigerde ik gewoon de handdoek in de ring te gooien. En nu we er doorheen zijn, is het tijd om een nieuwe stap te maken.’

‘Ik kom zelf uit de Spijkerbuurt. Mijn vader kwam van de Boulevard, ik woonde in de Emmastraat en mijn vriendin in de Parkstraat. We gingen samenwonen in de Karel van Gelderstraat. Supertijd.

‘Ik werkte toen bij de Grut, in Nijmegen. Elke dag fietste ik hierlangs, samen met mijn collega Hans. We zagen het leegstaan en zijn uiteindelijk met ons tweeën Look begonnen.

‘Ik wilde per se een Nederlandse naam. En koken zonder de familie Look bestaat niet.’

‘Uiteindelijk besloten Hans en ik onze eigen wegen op te gaan. Soms gaan die dingen zo. Het alleen werken bevalt eigenlijk wel goed. Daardoor is Look ook geworden wat het nu is.

‘Ik kan gewoon mijn eigen keuzes maken. Het was in die tijd bijvoorbeeld nog helemaal niet zo populair om naar boerderijen in de buurt te gaan. Ik ontdekte de Horsterhof, waar er ook passie is voor de producten.

‘Vergis je niet, ik heb ook een

auto, ik ben geen extreme natuurfreak. Biologisch is niet per se een must. Maar als je over gevoel en liefde voor de producten hebt, kom je daar wel snel uit.

‘Grote supermarkten verkopen ook biologische producten, maar daar is biologisch een marketingtruc. Ze missen de passie en het respect. En vooral de tijd. Je moet geen haast hebben wanneer je je tomaten kweekt, niet te snel telen. Dat proef je.

‘Mensen verliezen de echte smaak. Overal zit suiker in en dat is een smaakvervlakker. Mensen moeten weer wennen aan echte smaken. Neem mijn mayonaise bijvoorbeeld. Die maak ik zelf. Die is wat zurig. Laatst zei iemand: ‘Óf hij is niet goed, óf je maakt hem zelf’. Kijk, dat vind ik een compliment.’

‘Ik heb het vijf jaar zwaar gehad. Het gaat nu beter, maar daarmee ben je er niet. Ik moet elke dag werken, maar dat is niet zo zwaar.

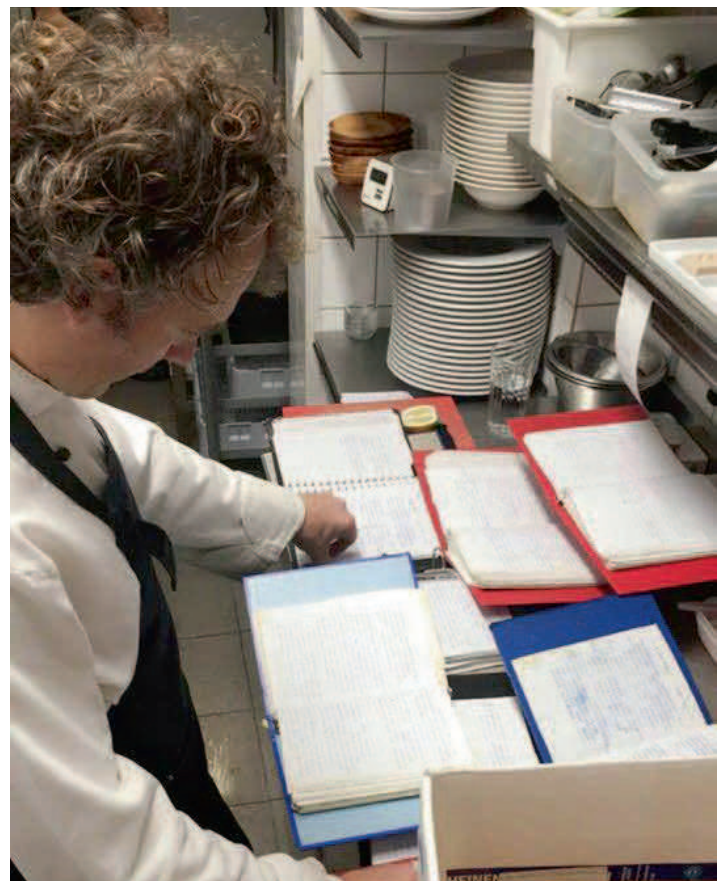
‘Natuurlijk had ik me kortingsacties mee kunnen doen, maar die lui beloven je volle zaken en gevulde

tafels vol gasten die ook nog eens terug blijven komen. In feite ben je alleen maar eten aan het weggeven. Het voelt als je ziel aan de duivel verkopen. Als ik een zaak zie die meedoet, denk ik: daar gaat het niet goed mee.

‘Zondags ga ik altijd fietsen. Op de Posbank, over de Bakenbergseweg - leuke afdalinkjes. Ik heb natuurlijk mijn vrouw en kinderen, waar ik veel tijd voor vrijmaak - nooit genoeg, natuurlijk.

‘Ik ben nog geen afscheid aan het nemen. Geen idee wat er komen gaat. Maar ik kijk er wel alvast naar uit.’

Tekst: René Gademann, foto met dank aan Look

Voor het laatst stelt Jeroen het maandmenu voor Look samen

SPIJKERBEROEMDE TEKENAARS

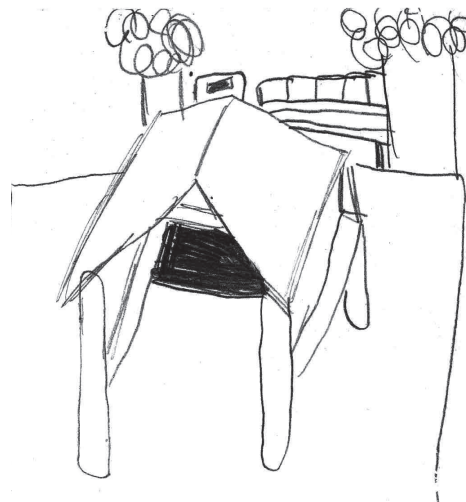
Een dubbelinterview met vader Kees de Boer en dochter Vera

Op een zomerse middag laten kinderboeken- en striptekenaar Kees de Boer en zijn twaalfjarige dochter Vera hun potloden 'spreken'. Kees tekende het kinderboekenweekgeschenk van 2011 en een schat aan kinderboeken en strips. Zijn Agent en Boef serie won de Zilveren Griffel. Vera woont in het Spijkerkwartier afwisselend bij haar moeder (psycholoog) en vader. Kees deelt met andere tekenaars een tekenstudio aan de Kastanjelaan. In dit monumentale pand beantwoorden ze de vragen eerst tekenend en daarna praten we er op door. De wijn, ranja en chips staan op tafel.

Wat doe je graag in het Spijkerkwartier? Vera: 'Ik heb het speelplaats aan de overkant bij papa's huis getekend. Ik speel daar vaak met andere kinderen. De ecologische binnentuin is ook fijn. Daar kan je goed verstoppertje spelen en het is leuk om met buurtbewoners samen de tuin bij te houden en op te ruimen.'

Ruim je ook jouw eigen kamer op? Kees: 'Goede vraag!' Vera: 'Nou, niet echt. In de tuin is het leuk omdat we het met zijn allen doen.' **Wat doe je verder in**

Vera

het Spijkerkwartier? 'Ik speel graag op Thialf en ik zit hier op school' (na de zomer is Vera naar het VWO buiten de wijk gegaan, red.). **Hoe is het om in de wijk te wonen?** 'Fijn, ik ken het hier en het is rustig. Na de middelbare

school zou ik hier wel willen blijven om te studeren of anders in Utrecht. Daar kom ik jaarlijks met vakantie. Misschien houd ik dat

Kees

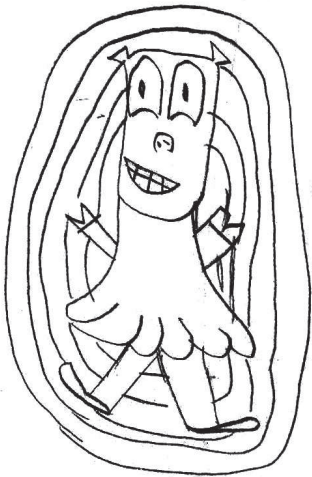
vakantiegevoel wel als ik er studeer? **Kees, je fietst door de regen op de tekening?** 'Het weerspiegelende water tekent lekker. De rode neus komt door de wijn van een feestje van gisteravond' (gelach). Vera: 'Vanochtend heb ik boodschappen gedaan omdat papa wilde uitslapen. Heel stout.' **Kees, jouw leven speelt zich vooral af in de wijk. Wat doe je niet in het Spijkerkwartier?** Vera: 'Opruimen' (gelach). Kees: 'Alleen voor volleybal of een optreden moet ik de wijk uit. Vera's school heeft mij gevraagd een muurschildering boven de ramen te maken. Ik wil iets met meerdere houtlagen maken. Samen met mijn broer heb ik een bedrijfje: Draw en saw. We maken van alles, van kinderkapstokjes tot kijkkastjes. Hij zaagt en ik teken en schilder.' Vera: 'Ik weet wat! Als groep acht moeten wij iets achter laten. We kunnen iets voor die wand maken.' Kees: 'Daar gaat mijn klus.' Vera: 'Jij kan ons begeleiden.'

Hoe ziet je leven er over tien jaar uit?

Kees

Kees, wat zien wij? ‘Een jongen die tot rust is gekomen. Ik word gelukkig door mijn werk, maar ik moet altijd zo nodig. De tekening staat niet voor lui maar voor meer evenwicht.’ Vera: ‘eindelijk’. **Wat heb jij gemaakt?** Een hangmat bij mijn huis en ik ben tekenaar.’ **Geen psycholoog?** Vera: ‘Dat is saai, sorry mam! Bij tekenen kan je dingen verzinnen. Dan kan alles.’ Kees: ‘Wie weet maken we

Vera

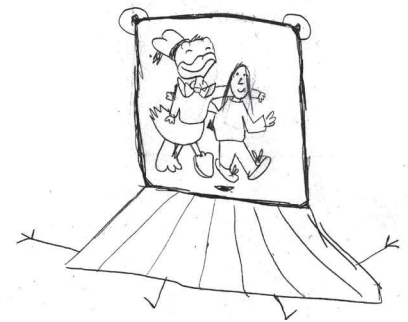
over tien jaar samen iets.’ **Het valt mij op dat jullie beiden in een hangmat liggen.** Kees: ‘Wat lijken we toch veel op elkaar’ (gelach). **Waar ben je het meest trots op, Kees?** ‘Op mijn oeuvre. Een hele rij boeken. Maar die trots voel ik vooral als ik boeken voordraag aan kinderen. Zo mooi

die glimmertjes in hun ogen als ze in een verhaal opgaan. Daar geniet ik echt van. Daarom wil ik alleen verhalen illustreren die ik zelf goed vind en die ik kan voorlezen aan kinderen.’ **Heb je een levensmotto?** ‘Nieuwe dingen blijven doen en mijzelf blijven verrassen. Met mijn vijftig jaar ben ik wel al over de helft en kan ik geen excuses meer verzinnen om dingen uit te stellen.’ **Welke plannen wil je waarmaken?** ‘Ik ben bezig met een performance, cabaret met cartoons en tekeningen. Agent en Boef blijf ik maken. Ik wil ook graag nog prentenboeken zowel tekenen als schrijven. De eerste pogingen zijn een paar weken terug naar mijn uitgever gegaan. Maar ik ben er nog onzeker over.’

Waar komt die onzekerheid vandaan? ‘Waarschijnlijk uit mijn jeugd. Ik had best wel een minderwaardigheidscomplex. Dat heb ik nu niet echt meer, ondanks dat het werk nu ook nooit goed genoeg is. Inmiddels weet ik, gewoon doen. Het wordt vanzelf beter. Door er lichter mee om te gaan wordt het tekenen leuker dan het zwoegen wat het nu nog steeds soms is.’ Vera: ‘Als het al mooi is, is hij nog niet tevreden. Best irritant’ (lacht). **Heeft Vera een valkuil?** ‘Een beetje meer ambitie mag ze nog wel ontwikkelen. Ik heb een tekening van mijn zevende waarop staat dat ik tekenaar wilde worden. Ik wist dat ik veel moest tekenen om in de Eppo (een bekend striptijdschrift, red.) te komen. Dat competitieve hebben jongens misschien meer. Op mijn twaalfde had ik een beter tekenniveau dan zij nu.’ Vera: ‘Dank je wel, zeg.’ Kees: Je maakt hartstikke leuke tekeningen. Een hoger niveau kan er zo maar komen. **Wat vind je er goed aan?** ‘Vooral haar tekenplezier. Zij tekent vrij, zonder plan. Het tekenen is voor haar een avontuur.’ Vera: ‘Ik teken vooral graag monsters. Ik begin gewoon met de ogen, dan de neus en

opeens is het af.’ Kees: ‘Vrij werk maak ik soms ook zo. Al tekenende ontdekken waar de tekening over gaat. Ik ben vooral een denktekenaar. Ik maak een beeld in mijn hoofd en ga dan net zo lang schetsen tot ik dat beeld benader wat ik in mijn hoofd heb.’ **Is er iets wat je Vera toewenst?** ‘Dat zij vertrouwen in zichzelf houdt, er achter komt waar zij gelukkig van wordt en dat voor elkaar weet te boksen.’ **Misschien word je met dit interview wel wereldberoemd in het Spijkerkwartier, Vera.** ‘Spijkerberoemd!’

Wie zou je naast jezelf tekenen als jouw lievelingsstripfiguur?

Vera

Kees

Kijk voor de uitleg bij de laatste tekeningen en meer vragen/foto's op: www.mijnspijkerkwartier.nl/bericht/spijkergezichten-in-gesprek-met-kees-en-vera-de-boer

Tekst: Foeke Galema.

Foto's: Erik van der Werf.

Stevko Busch

binnen en buiten de wijk

Op het Transformatorplein is het op zaterdagochtend nog doodstil. Geen bewoners op straat, geen ondernemers in de studio's, ateliers en winkels. Ik sta ervan te kijken hoe leuk deze buurt aan het worden is. En: hoe dichtbij het Spijkerkwartier! Even de Johan de Wittstraat over en je bent er. Dat doet Stevko (Stefan) Busch sinds afgelopen zomer dan ook dagelijks. Jarenlang gaf hij les in een tuinhuis bij zijn huis in de van de Spiegelstraat. Zijn nieuwe pianostudio bevindt zich op het adres Transformatorplein 32 en heet dan ook T 32- Pianostudio Arnhem. De studio lijkt niet zo groot, maar er staan wél twee vleugels naast elkaar. Met de akoestiek is de nieuwe huurder nog wat aan het improviseren. Er komt een keukenblokje, maar vooral een computerhoek voor elektronische muziekbewerking en

componeren. De computer wordt door Stevko ook veel gebruikt om leerlingen via Skype te ondersteunen bij het oefenen.

Zijn lessen aan kinderen en volwassenen zijn op maat gesneden. De één wil het pianospelen na jaren weer opnemen, de ander begint vanaf nul en wil meteen beginnen met improviseren zonder noten te kunnen lezen. Weer een ander durft geen toets aan te raken voordat hij het hele stuk kent. Soms hebben ouder en kind samen les. Voor Stevko maakt het niet uit. Hij kan elke leerling verder brengen. 'Als die vingers maar over de toetsen gaan, daar begint het allemaal mee.'

Misschien heeft Stevko's stijl van lesgeven te maken met zijn eigen achtergrond. Hij studeerde begin jaren negentig in Amsterdam jazz

en improvisatie aan het Sweelinck Conservatorium en kreeg daar les van Misha Mengelberg. Opgroeiend even ten noorden van Keulen kwam hij al vaker naar Nederland, of liever Friesland, om te zeilen. Na zijn eindexamen bleef hij drie maanden rondzeilen om na te denken over zijn studiekeuze. Het werd het Sweelinck Conservatorium. Jaren later kwam hij met zijn gezin naar Arnhem, waar hij sindsdien deelneemt aan verschillende projecten en hij ook les gaf bij Artez. Stevko's loopbaan was altijd al veelzijdig en hij blijft zich ontwikkelen. In Amsterdam was hij initiatiefnemer en artistiek directeur van de stichting Gallery of Tones, een anbi-stichting, die nog steeds actief is met allerlei muzikale projecten en verschillende musici. Een doel van die stichting is onder andere ervoor te zorgen dat musici ook daadwerkelijk betaald worden voor hun deelname aan projecten. Hij vindt het geen bezwaar dat er nu eenmaal ook veel 'voor niets' wordt gedaan, maar 'mensen mogen dat wel weten'.

Ook op technisch gebied zijn er ontwikkelingen: in Berlijn wordt op dit moment computer software ontwikkeld, waarmee pianoles kan worden gegeven of ondersteund en Stevko is mede-ontwikkelaar en -onofficieel-belangenbehartiger van dit programma genaamd Skoove in Nederland.

De nieuwe studio biedt niet alleen ruimte aan Stevko's zelf, ook andere docenten kunnen er gebruik van maken en niet alleen voor pianoles. De ruimte wordt ook gebruikt voor muziekcoaching, een vorm die niet direct met muziekles te maken heeft, maar waarbij muziek en klank wel een rol speelt.

Intussen is Stevko bezig zich bij te scholen om de kennis die hij in de loop van de tijd heeft opgedaan (o.a. bij de Gallery of Tones) op het gebied van financiën en vermogensbeheer door te geven in de vorm van scholing van ZZP-ers, ook buiten de muziek-scene.

Het is tijd om af te sluiten. Stevko vertrekt richting Duitsland voor een opname met Indiase en flamenco fluit. Het Transformatorplein wordt een beetje wakker. Er zijn hier al verschillende creatieve ondernemers neergestreken uit het Spijkerkwartier. Jammer genoeg is het café naast de studio (dezelfde uitbater als die van de Kleine Campus) deze ochtend niet geopend.

Door José Botman

VOORAL NIET BIJ DE LEEST BLIJVEN

Schoenen en mensen, dat zijn de belangrijkste drijfveren van Luc Aarts. Nou ja, schoenen en mensen én skateboarden dan. 'Je herkent elkaar aan dezelfde beschadigingen.'

Op het moment dat we elkaar spreken is Luc Aarts helemaal alleen in zijn atelier. Dat wil zeggen: alleen op een paar jonge dames na, die bij de ingang van het bedrijfsgebouw op een bankje zitten te praten en te lachen.

'Ze drinken hier vooral mijn koffie op.' lacht Luc. Hij maakt meteen nog maar een kopje voor mij.

Na bij Artez de opleiding Creatief Ontwerpen succesvol te hebben doorlopen, is hij doorgegaan op de ambachtelijke school in Utrecht. Daar leerde hij schoenen te maken, of 'op te bouwen', van leest tot veters. Normaal duurde deze opleiding drie jaar, dankzij het Artez-diploma volstonden in Luc's geval anderhalf.

'Ik begon met sportschoenen.' vertelt Luc. 'Daarna heb ik de klassieke herenschoenen leren ontwikkelen.' Hij pakt een schoen erbij, zijn afstudeerproject. 'Kijk', wijst hij, 'deze is met sjablonen bespoten. En de zool is gemaakt van oude skateboards.' - geen wonder, want Luc is zelf een die hard-skater. 'We herkennen elkaar, wanneer we elkaar tegenkomen', zegt Luc, 'We hebben allemaal dezelfde beschadigingen aan de schoenen.'

Het maken van schoenen is maatwerk. Het kan een maand duren voordat een paar klaar is. Maar dan is er ook een speciale leest op maat

gemaakt. De volgende keer is zo'n setje dan wat sneller af. En goedkoper.

'Zo'n eerste paar kost al snel achthonderd tot duizend euro', vertelt hij zonder met de ogen te knippen. Voor Engelse begrippen niks buitensporigs - maar ja, daar worden maatschoenen dan ook op drie verschillende tijdstippen op een dag aangemeten.

'Een goede schoen hoort de eerste week krap te zitten', leert Luc voor wie dat nog niet wist. Dat weten we natuurlijk al lang: het leer loopt nog uit. 'Maar dat hangt nog wel van het materiaal af!' voegt hij eraan toe. Natuurlijk.

Dan vertelt hij over Klaas Gubbels. 'Een man die ik vroeger passeerde met mijn vader. Hier woont een heel speciale man! vertelde hij dan. Dat was ik nooit vergeten. Dus toen ik schoenen ging maken wilde ik dat met hem doen. En daarom heb ik op een goede ochtend zo- maar bij hem aangebeld.'

'Ik heb geen tijd', riep hij door het raam. Maar hij nodigde me wel uit voor een kop koffie. Zes uur later kwam ik uit zijn atelier. Uiteindelijk heeft hij drie schoenen voor me beschilderd. Met de hand. Simpele, archetypische vormen. Kalfsleer. Ze staan nu bij de Kunsttuilen in Rozet. Misschien heeft het Museum interesse, maar ze twijfelen nog. Maakt niet uit.'

Het heeft geleid tot een project waarbij Luc twee weken lang door Nederland reisde, langs kunstenaars, sporters en acteurs. 'Praten en zo erachter komen welke schoen bij die persoon past. Cool project. Zoiets zou ik mijn hele leven wel willen doen: ik hou van mensen en ik hou van schoenen. Schoenen maken de man. Je kunt veel zeggen ermee. Er zijn genoeg saaie schoenen. Dat zegt ook genoeg over de mensen die ze dragen.'

Tekst en foto: René Gademann

® Wordslag

Welkom bij Rubriek Wordslag,

In deze rubriek willen we geïnspireerde letteren delen uit het Spijkerkwartier. Hiermee willen we zowel oude als nieuwe geluiden van de wijk teruggeven in de vorm van verhalen en contrasten kweken met woorden. Verschillende schrijvers hebben aan deze editie meege-schreven. Wordslag wil een mengelmoes creëren die steeds iets onverwachts brengt.

Namens alle redacteuren van Rubriek Wordslag willen we eenieder fijne feestdagen wensen en veel leesplezier!

FEEST IN DE PARKSTRAAT

Ze vieren hun dertigste verjaardag aan de Parkstraat. Ze zijn daar toevallig recht tegenover elkaar komen wonen, elk op de derde verdieping van zo'n statig, wit pand. Je bent tweeling of je bent het niet.

Ik arriveer bijtijds met de catering: appeltaart, borrelhapjes, salade. Je bent moeder of je bent het niet.

Foto: Renco Hatendoer

Het is midden zomer en de zon schijnt warm door het lozer. Hoe groen is de buurt, nog altijd.

Even ben ik het kind dat met vader naar de KNO arts ging. We huppelden door de Emmastraat in een pasje dat we 'Arnhemslopen' noemden. 'Kijk,' zei vader, 'daar woonde vroeger mijn tante Cato. Toen was het hier nog heel deftig.'

Ik denk aan de Spijkerstraat waar ik later stiekum uitging in 'De Grot', een duister etablissement dat zijn naam eer aandeed. Overdag schuilplaats voor spijbelende scholieren zoals ik, 's avonds disco. Ik ruik weer de geur van schraal bier. Ik ben weer de tiener die vóór schooltijd baantjes zwom in het Sportfondsenbad, als de hoertjes sliepen en de rode lichten waren gedoofd, om te trainen voor de wedstrijd tegen het Thorbecke.

Toen mijn jongste in de jaren negentig de buurt doorkruiste op weg naar school, geurde die naar vers gebakken Turks brood en shoarma. De buurt veranderde.

Bij de tweeling in de Parkstraat blijken merkwaardige werkzaamheden gaande. Elk aan zijn eigen zijde van de straat, hangen de jongens uit hun raam en laten touwen en kabels langs de gevel naar beneden zakken.

'Waar moet dit heen?' roep ik, mijn armen vol provi-

and. 'Weg daar, ma! Aan de kant!' komt het antwoord van boven. Ik zet mijn schalen en bakblikken op het autodak.

Met behulp van een touw wordt een stroomkabel, die links boven in een stopcontact moet zitten, rechts omhoog gehesen. Er hangt nu een helgele kabel dwars over de Parkstraat, als een feestelijke navelstreng.

'En?' schreeuwt broer links. Een oorverdovende hardcore housebeat barst los. Aan beide zijden gaat een gejuich op. Het werkt.

Rechts had de huisbaas zijn rekeningen niet betaald. Daar was de stroom afgesloten. En daar zou nou juist het feestje zijn. Daar stond alle apparatuur, alle speakers, de hele lichtinstallatie. En de koelkast met bier. Dus dan moet je wat.

Meteen wordt ook maar dat ene handige cadeau geïnstalleerd: een kabelbaantje met een emmertje, dat over de straat heen en weer kan. Ze testen het uit met zakjes chips en pinda's. Je bent tweeling of je bent het niet.

Nieuwe huisbazen komen. Ze betalen hun rekeningen misschien, maar ze hebben geen geduld met jonge kunstenaars en studenten. Ze willen geen kabelbanen over de straat en al helemaal geen housemuziek. Voor de muurschilderingen binnen hebben ze geen waardering. Ze hebben advocaten die met hun lange adem de jongelui tenslotte verdrijven naar vochtige souterrains 'voor de duur van de verbouwing'. Tot blijkt dat de ruimtes voor dubbel de huur zijn betrokken door nieuwe bewoners. Of verkocht.

De Parkstraat verandert. Hij wordt weer als de Emmastraat van tante Cato: deftig.

Ine van Bavel

Hongerig,

De aarde verdwijnend onder mijn voeten en het hart hapt zich kouder
Zakkend door mijn zorgen met de wereld op mijn schouders
Stemmen die zich herroepen, in de ruimte van het zwaar zoekend
Dorstig naar mijn beschermer die mij kan leiden naar betere velden

De snaren van de mens,

Een koninkrijk aan de voeten, geplukt uit iedere dag
Het hart van alles door een leven zo waarachtig
Het ritme van het bestaan in een tal van krachten
Aangeraakt door een start, waardoor het steeds past

Dichter: Rick Kewal

Foto: Renco Hatenoer

Spreekbeurt

Onderweg van Zevenaar naar station Velperpoort mijmer ik. Dat je vroeger zo mooi die rode lampen kon zien vanuit de trein. Hoe spannend het iedere keer weer was om als tiener langs die ramen te lopen. Het verdwenen ‘achtjes’ rijden, zoals het klonk in de volksmond van toen.

Met als klap op de vuurpijl de herinnering aan het vak Nederlands waarvoor we een spreekbeurt moesten houden. De dag dat de jongen naast mij zonder blikken of blozen koos voor het onderwerp ‘prostitutie’. Naast deze lauwerkrans om zijn schouders voelde mijn ‘ontwikkelingssamenwerking’ als zilver.

Ik ga zo een wandeling maken door een wijk die enorm veranderd is. De tiener van toen is razendsnel een veertiger geworden. En misschien wel net zo getransformeerd als het Spijkerkwartier. Een treffende metafoer.

Gedachten zappen vliegensvlug naar Spijkerrok in Thialf, een gezellig etentje bij De Blauwe Hoek, bijzondere meditatie op de Kastanjelaan en een vrolijke workshop in De Lommerd, om uiteindelijk weer neer te ploffen in de schoolbanken.

Mijn maatje van toen verhaalde iedere week over zijn research. Op een dag vertelt hij dat hij een prostitutie heeft geïnterviewd.

‘Als we haar nu eens vragen of ze wil strippen op die verjaardag van volgende week?’

Na een korte aarzeling verman ik me: ‘Ja, doen wel!’

De zenuwen, adrenaline en hormonen gieren door mijn lijf. Mijn maatje lijkt onbewogen. Bij het bewuste raam blijkt ze niet aanwezig. We lopen door. Even verderop knikt hij naar mij: ‘Wat denk je van haar?’

Ik val ter plekke voor deze brunette. Weet nauwelijks waar ik moet

kijken. Tot mijn verbazing is ze ook nog ontzettend aardig. Ze schrijft met een lach adres en tijdstip op een Telegraaf. We hoeven geen aanbeting te doen. Ik heb geen bloed meer in mijn hoofd.

De hele week voeren we de spanning op. Die avond voelt de jarige zich behoorlijk opgelaten. Er hangt iets in de lucht en hij heeft geen idee wat. Continu kijken we op onze horloges. Waar blijft ze nou?

Ruim een half uur na het bewuste tijdstip horen we met een enorm kabaal een auto door de straat sjezen. ‘Zo, wat een Amerikaanse bak!’ roept er één. ‘Dat is ze!’ schreeuwt een ander.

De auto parkeert op de parkeerplaats van de burens. Een vrouw stapt uit. ‘Moet je niet hier zijn?’ roepen twee jongens in koor.

Haar spontane woorden die ik nooit zal vergeten: ‘Hoezo? Ik ben de buurvrouw, ik woon hier!’

René Turk

PARKSTRAAT 47

Markus Knopf, bekend en gepassioneerd thrillerschrijver leunt achterover in zijn stoel. Tijdens de bezichtiging van zijn nieuwe woonhuis aan de Kastanjelaan 31A in Arnhem zijn hem de twee monumentale hekpalen al opgevallen. Nieuwsgierig als hij is besluit hij de herkomst van deze palen uit te pluizen. Al snel vindt hij waar hij naar zoekt. De palen behoorden toe aan landgoed Het Geldersch Spijker in Arnhem. Met als rijke ongetrouwde eigenaresse Hermina Coops. Is er eigenlijk iets bekend over deze Hermina? Vrijgevochten, bohemien, excentriek of juist met een burgerlijk dedain, vraagt hij zich af. Hoe leefde zij? Iets in haar intrigeert Markus. Al zoekend stuit hij na een intensieve digitale speurtocht onverwacht op een politiedossier, gedateerd 22 juli 1883. Bingo!!

Hermina Coops, woonachtig aan de Parkstraat 47 in Villa de Gelderse Spijker te Arnhem, genoemd als mogelijke verdachte in een cold case. De vermissing van een jong veelbelovend schrijver wordt hierin vermeld. Een schrijver, nauw bevriend met Hermina. Eind mei 1883 is hij voor het laatst gesignaleerd in Arnhem; een nooit opgeloste zaak.

Markus zijn belangstelling is nu definitief gewekt.

Ontvouwt zich hier een exotisch waargebeurd drama in het decadente Arnhems Spijkerkwartier van toen? De hekpalen verschuiven hiermee langzaam naar de achtergrond. Evenals het feit dat ze aan de ingang hebben gestaan van het in 1878 verkochte landgoed van Hermina Coops. Dan duikt er nog een naam op in het dossier. Marike van Zutphen, dienstbode van de destijds 28 jarige Hermina. Oneervol ontslagen op vijf januari 1882. Acht januari van datzelfde jaar staat Marike als prostituee geregistreerd in de gemeente Arnhem. Twee juni 1883 overlijdt zij onder verdachte omstandigheden op 22-jarige leeftijd. Dood gevonden in het water. Door een instructrice van de Arnhemse Zwemclub. Een uur voor de wekelijkse zwemles aan tien vrouwen uit de bovenklasse van Arnhem. Twee handgeschreven brieven zijn destijds bij het onderzoek op haar ontzielde lichaam aangetroffen.

Geen informatie wat betreft de inhoud. Helaas, na een lange avond zoeken heeft Markus niet gevonden waar hij op had gehoopt.

Er volgt een drukke week. Een nieuw project bij de uitgeverij. Een korte deadline. Vrijdagavond laat. Eindelijk thuis. De nacht weerspiegelt zich glimmend en zwart in de straat voor hem. Markus schakelt motor en ruitenwissers van zijn Audi langzaam uit. In het lantaarnlicht ziet hij plotseling een tengerere vrouwengestalte. Hun blikken kruisen elkaar. Hoe lang staat ze hier al in de gestaag vallende regen? Ze oogt jong, ongeveer eenentwintig jaar schat hij. Ze is van een fragiele schoonheid. Zwart haar in lange natte slierten om haar gezicht. Een droevige blik in grote donkere ogen. Een onbestemd gevoel bekruipt hem als hij uitstapt. Dichterbij komend ziet hij de diverse scheuren in haar eenvoudige kleding. Kleding, niet van deze tijd. In een opwelling reikt Markus naar haar smalle schouder. Waar hij haar lichaam verwacht grijpt Markus echter in het luchtledige. Hij ziet de jonge raadselachtige vrouw voor zich in de nacht oplossen. 'Nee', kreunt hij verbijsterd.

Voor zijn voeten op de natte straat liggen twee vergeelde stukken papier. Handgeschreven...

Wordt vervolgd.

Lilian Regtvoort

Foto: Renco Hatenboer

DE ARNHEMSE DUIVELGEBORTE

Arnhem, 23 november 1575

Met de laatste krachtsinspanning werd hij geboren.

De jonge moeder was moe, uitgeput en ze gleed langzaam buiten bewustzijn...

Ze zocht haar man, die op het havenhoofd zou moeten zijn. Daar aangekomen was hij nergens te vinden. Ze klampte iedereen aan. Of ze hem gezien hadden en waar hij nu was, was haar wanhopige vraag. Ze kreeg halve antwoorden en meewarige blikken. Ze wist genoeg, het bleek waar... Haar bloed begon te koken en haar vrome kleed viel af. De vrucht roerde zich in haar schoot.

Als een furie koerste ze af op het gelag bij de Sint Janspoort alwaar ze haar gemaal wist te vinden. Toen ze de deur openrukte zag ze hem, bedolven onder een jonge meid en met een nog jongere aan zijn zijde. Zijn wangen gloeiden rood en werden nog roder. Niet van schrik maar van woede. 'Mens wat doe jij hier, dit is geen plek voor een vrouwe.' Ze vloog op haar man af. Alle woede, verdriet en pijn kwamen er in één onzedelijke golf uit. Hij liep met grote passen op haar af en hief zijn hand. Zijn vrienden hielden hem tegen.

'Ze draagt jouw ongeborn kind!' 'Van mijn part is het een kind van de duivel', kreet de betrapte man. 'Als dat eens waar mocht zijn!' beet ze hem woest toe. 'Dan was mijn bed tenminste warm geweest'

In de verte hoorde ze gestommel en gegil.

De rokerige ruimte van het gelag werd vager en de nevel trok op.

De pastoor zat wit weggetrokken op zijn knieën te bidden. Ze zag haar vroedvrouw duiken naar de grond, in haar handen twee dekens. Ze vroeg zich af waar haar kind was en waar dat vreselijke gekrijs vandaan gekomen was.

De vroedvrouw liep naar de gang met het inmiddels stille bundeltje in haar armen. Toen de deken van het hoofdje weg viel, zag de moeder dat het gloeiende vuur in de oogjes van haar kind langzaam smeulend doofde.

Opnieuw verteld door Barbara Charlotte Akkerman.

In het jaar 1576 verscheen een 'Nieuwe Tijding' dat verhaalt van de Arnhemse duivelgeboorte.

Van een rijk man die Gods toorn over zich heen riep door zijn onzedelijk gedrag. En vader werd van een gedrocht met armen als vogelklauwen en benen als poten van een pauw. De mond als een kraaiensnavel en het lichaam begroeid met ruig zwart haar behalve de buik die droeg haar zo wit als sneeuw.

Boven zijn vurige ogen, horens zoals bij een koe en een ruig behaarde koeienstaart. Het kind heeft niet lang mogen leven en werd door de vroedvrouw gesmoord tussen twee dekens.

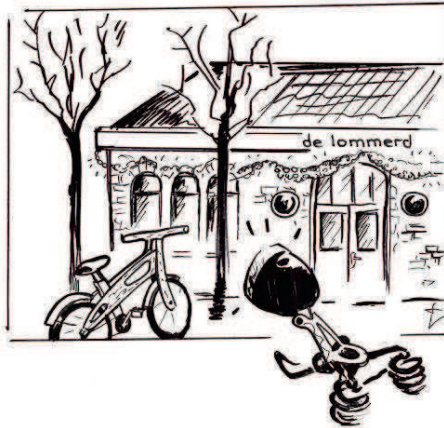
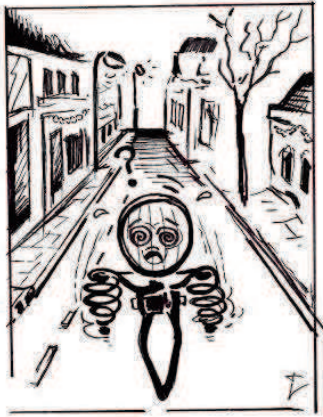
Oorspronkelijke bron: Nieuwe tijding, 1576 (in te zien bij de Stedelijke Bibliotheek te Zürich). Gelre's bijdragen en mededelingen deel LIII, blz. 299/300 en deel LXI, blz. 93/117.

www.sagenjager.nl

Foto: Renco Hatenoer

Bikey #1

In de wilde straten van het Spijkerviertel lijkt Bikey gedesorienteerd. Zo zoekt hij al uren en uren om maar te vinden wat hij in een seconde verloor. Bikeys gevoel van leegte schijnt langzaam te versnipperen in zijn hart en vanbinnen klopt niets meer.

Met verdwaalde ogen ziet Bikey even verderop een stilstaande fiets bij 'De Lommerd'.

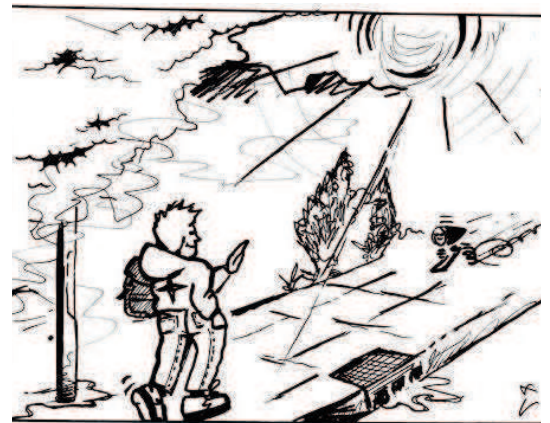
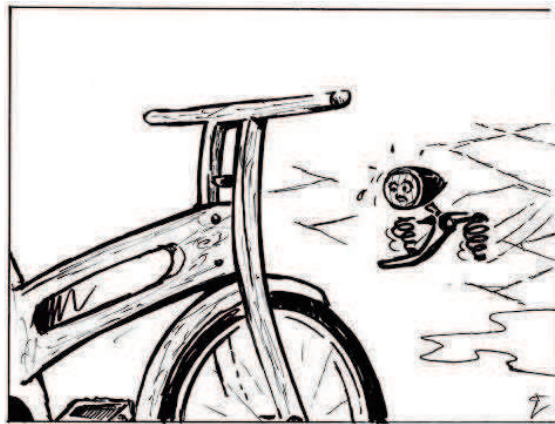
Een goed gesprek zou hem deugd doen, dunkt 'm zo.

Terwijl hij wil oversteken trekt een vorm van sprankelheid weg. Zoals bij een dichte mist die wegvaagt door de felle zon, maar weer terugkeert bij verslechtingen.

Gestaag banjert hij naar de volprezen houten fiets.

'Ach, wat ben jij toch een verschijning?' mompelt Bikey. 'Naast jou verbleek ik maar.' zegt hij met een krakend stemmetje. 'Wist ik maar bij gods wie ik was of waar ik nu ben.'

Zijn gezicht lijkt zich te vervormen naar een sippe blik en een stilte valt overduidelijk te bespeuren binnen de atmosfeer. Bikey probeert met man en macht zijn tranen te bedwingen, maar dat tevergeefs. Een aantal traantjes weten te ontsnappen uit de vochtige oogjes.

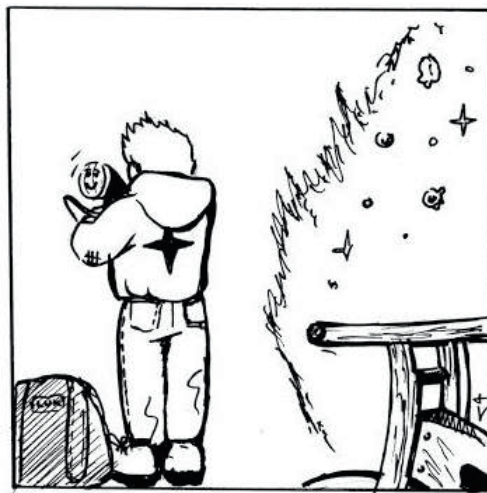

De houten fiets wankelt maar naar opzij als enig antwoord - zelfs het stuur maakt een niet veelzeggend piepje - een benarde beweging als danig inspanning - zo'n kleine slag - maar een stem niet hoorbaar.

Een antwoord schaaft aan zijn verwachting. Want hij hoopte op zijn minst naar een woordesd geluid - zelfs dat wordt hem misgund.

Hij voelt en ziet in flarden van wat hij ooit eens bezat.

Dan komt er een jongen op 'm afgelopen. Bikey snuift en ruikt een familiere geur op. 'De geur van herinnering graast voorbij.' Vrij snel wordt Bikey door diens hand omhoog gelift. Een omhelzing waar hij al ruimschoots naar smacht - wordt nu werkelijkheid.

Zwervelend ziet hij herkenbare beelden, maar hij kan de schetsen nog niet inkleuren.

'Ik was ongerust naar je en heb een tijdlang naar je gezocht Bikey?' zegt Lux, terwijl hij schraapt met zijn keel. 'Ben zo blij je te zien.'

Er ontplooiën zich herinneringen die hem laten zien dat thuis meer is dan een huis.

'Lux.'

**SPECIALAAL
DUBBEL
NUMMER!**

Op **23 april** maakten we Arnhem warm voor de komst van de Giro d'Italia met een eigen **Thialf Piazza**. De hele middag waren er sportieve dingen te doen. 's Avonds hebben we met meer dan 100 man aan lange tafels pasta gegeten. Kijk voor de foto's op onze website!

Incompleet jaaroverzicht

Ieder jaar, tijdens de kerstboomverbranding roept Kamerheer Vos –wereldlijk leider van de Vrijstaat Thialf– dat 'er weer een boel is gebeurd in de Vrijstaat dit jaar!' Welnu, uw eigen Vrijstaat Courant heeft dit jaar de hand weten te leggen op zijn concept-speech. En toont hierbij fragmenten van de toespraak. Maar toch gewoon naar die kerstboomverbranding komen, hè! Op 7 januari 2017 zien we je!

Op **9 april** hebben we ons '**plein vol geschiedenis**' onthuld. 25 fototegels vol herinneringen aan het oude zwembad dat ooit in de Vrijstaat Thialf lag en voor het gemak 'Thialf' werd genoemd. Dankzij Carien Poissonnier en het Gelders Archief, met een financiële bijdrage van het WijkActiePlan zijn de verhalen uit die tijd opgetekend en nu ook terug te zien op het plein. Je kunt de verhalen lezen op onze website: www.vrijstaatthialf.nl

Op **9 juli** bewees **SPIJKERROK** weer dat het leven wèl een lolletje kan zijn... Graag tot volgend jaar!

Op **10 september** was het Open Monumentendag. Erik Vos vertelde het verhaal Over De Geschiedenis Van De Vrijstaat Thialf en de rol van W.H. Dullert. Vooral 40+ publiek, hoor.

Op **21 september** liepen ruim 260 kinderen (en soms hun ouders) mee met de **RUN FOR FUN** door stadspark Thialf. Soepel georganiseerd door Sportbedrijf Arnhem!

foto's: Petra Kramer - Sportbedrijf

260 kinderen rennen de Thialf loop en Free-state Festival trekt ruim 700 bezoekers

Op **8 oktober** stelde de Vrijstaat haar grenzen wijd open voor iedereen. Samen met oude en nieuwe Arnhemmers bouwden we een kleurrijk feest waar je bij geweest moet zijn. Gerechten en muziek van over de grenzen werden uitgewisseld. Van haring tot tabbouleh. Met muziek van JD Blackbird & the Pasa-neas, Joey & the Revolution, Repaired Fade Out en een gierende afsluiter van John Frost (check die band!)

Herinrichting

Op Thialf kun je al geweldig spelen. Maar er zijn een paar mensen die denken dat het nóg leuker kan. Daar zijn ze nu over aan het vergaderen. Saai joh. Maar als het lukt, wordt Thialf straks nóg sportiever, spannender, speelser... nou ja, verzin het maar. En blijf komen! Aan tafel hierboven enkele vergadertypes op **12 juli**, vlnr: Hans van den Brink, Judith Schuring, Ton Vonk en Wim Borghuis.

Gangmakers gezocht

Wil jij volgend jaar ook in dit jaaroverzicht staan? Heb je een te gek idee voor een activiteit of een feestje maar weet je niet hoe je het voor elkaar moet krijgen? Of wil je gewoon een paar weekeinden helpen om Thialf de leukste speelplek van Arnhem te houden? Mail dan naar post@vrijstaatthialf.nl en wij kijken wat er kan.

Don Ton blijft

We hebben dit jaar ook hard geknokt om uitzetting van onze enige omkoopbare slikke gangsta-figuur in de Vrijstaat te voorkomen. Sinds **4 oktober** weten we dat Don Ton voorlopig de Vrijstaat veilig en bespeelbaar houdt!

Don Ton, gefankeerd door zijn louches handlangers: we zijn nog niet van hem af!

VIND JE OOK LEUK? GA NAAR [WWW.FACEBOOK.COM/THIALF](https://www.facebook.com/thialf) MET EEN LIKE BLIJF JE OP DE HOOGTE

Colofon

De wijkkrant Spijkerkwartier wordt huis aan huis bezorgd in het Spijkerkwartier (Spijkerbuurt, Spoorhoek, Boulevardkwartier en een deel van het Statenkwartier).

Alles weten over het Spijkerkwartier? Volg en like ons op Facebook en Twitter en/of ga naar de spijkerkwartiersite! Een profiel kun je aanmaken via www.mijnspijkerkwartier.nl/inschrijven

Meld je aan bij de buurtmail (ga naar jouw profielicoon rechtsboven en kies 'buurtmail' om jouw voorkeuren aan te passen. Bijvoorbeeld hoe vaak je nieuws wilt ontvangen en waarover je geïnformeerd wilt worden.

Zo houden we in de wijk altijd gespreksstof:-)

Redactie: Rudolf Beijerman (eindredacteur ad interim), José Botman, René Gademann, Foeke Galema, Mirjam Giesen, Trudi Hendriks, Rick Kewal, Peter Weenink

Diverse contactinformatie:

Wijkcentrum de Lommerd:
Spijkerstraat185 a, info@lommerd.nl

Gemeente: 0900-1809

Afvalophaaldienst Sita:
026-4460490

Politie: 0900-8844
Wijkagent: Frank Daeselaar,
frankdaeselaar@politie.nl

Drugsoverlast melden:
026-35424299

Ontwerp en lay-out:
René Gademann, Rick Kewal, www.kreinto.nl

Drukker: HPC, Rietgrachtstraat 32, 6828 KD Arnhem

Oplage: 4.000

Verschijsing: 4x per jaar (lente, zomer, herfst en winter)

Contact wijkmedia: info@mijnspijkerkwartier.nl
Website: mijnspijkerkwartier.nl
Facebook: www.facebook.com/mijnspijkerkwartier
Twitter: twitter.com/spijkerkwartier

Hele fijne feestdagen en een fantastisch nieuw jaar namens de redactie van de Wijkkrant!